

N:o 157.

Af herr **E. J. Ekman**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till ändringar i strafflagen i syfte af dödsstraffets afskaffande.

Någon har sagt, att strafflagen är ett folks kulturhistoria, och att den tydligast af allt visar, på hvilken grad af bildning och menskelig utveckling ett folk befinner sig, och att ju rääre och mindre upplyst ett folk är, desto grymmare är dess strafflag och tvärtom.

Är detta sant, då bör man hafva rätt att fordra, att dödsstraffet, denna mörka fläck på de s. k. kristna staternas lagstiftning, snart må för alltid blifva utplånad. Och särskildt har man skäl att vänta, att dödsstraffet afskaffas ur den svenska strafflagen, då Sveriges folk onekligen genom sin framstående skolbildning intager ett af de främsta rummen bland världens bildade nationer.

Jag tager mig friheten anföra hvad vår store jurist Richert yttrat i denna fråga. Han säger: »Ju mera man i världshistorien betraktar fortgången af människoslägtets utveckling och ju mera man deri skönjer en högre ledning från mörker till ljus, från våld till rätt, från blodshämnd till förbättringsstraff, ju mer klarna de moln, som skymma framtiden, och ju mer bortfaller all misströstan derom, att äfven dödsstraffen en dag — och denna icke alltför långt aflägsen — skola ur lagarne utplånas. Jag bekänner, att jag, från den första stund jag började tänka något i denna sak, aldrig kunnat förmå mig att tro på dödsstraffens nödvändighet. Jag tror på statens pligt att hylla, icke den försoningslära, som ropar efter lif för lif, men den som vill ingen syndares död, utan att hvar och en omvänder sig och lefver. Jag tror på statens pligt att verka för sin höga bestämmeelse till slägtets förädling, icke med uppfostran af några få, som

gifva sig namn af bildade, och med bilor för de andra, som kallas den råa massan, utan med en lefvande, oskrymd och från mannamån frigjord människokärlek för alla. Jag tror på en i det tysta oafbrutet framskridande seger, icke af det onda, utan af det goda, i trots af alla reaktionära krafter motstånd. Jag tror deremot icke på skriket om vådorna af den närvarande tidens s. k. filantropiska syftning, emedan jag märker i denna syftning en fläkt af den ande, som arbetar på mensklighetens förlösning ur egoismens bojar; och jag tror föga på hufvud och hjerta hos den, som kan håna eller hata detta tidens tecken, hvartill hörer, bland många flere mer eller mindre uttalade tvifvelsmål om den ofelbara förträffligheten i hvarje qvarlefva från en förgången tid, också misstro till dödsstraffens ovilkorliga förträfflighet. Min öfvertygelse är, att i samma mån staterna under medvetande af sitt rätta mål fortgå på den rätta humanitetens bana, d. v. s. i den mån som de *kristnas* i detta ords stora och sanna betydelse, i samma mån skola alla straff, som kräfvat, *icke människors förbättring, utan människors blod, blifva en styggelse äfven på jorden.* Med denna öfvertygelse går jag i grafven, fullt förvissad, att dödsstraffen icke i något samhälle med verklig kultur skola ett halft sekel öfverlefva mig».

Frågan om dödsstraffets afskaffande ur den svenska strafflagen har under det nya riksdagsskicket inom Riksdagen varit bragt å bane tre gånger. Tre år efter strafflagens antagande eller år 1867 väcktes motion om dödsstraffets afskaffande. Lagutskottet vid 1867 års riksdag ansåg sig visserligen icke kunna förorda den väckta motionen om dödsstraffets afskaffande af det skäl, att det ännu ej gått mer än tre år, sedan det derom stadgades i strafflagen. Men utskottet förklarade dock, att det var af den mening, att dödsstraffet inom kort skulle de facto bortfalla, i det att den allmänna mening skulle upphöra att vidare utkräfvat detsamma. Den väckta motionen hade dock så när gått igenom i båda kamrarna; det hängde endast på en röst i Första Kammaren; men på den föll ock förslaget. Följande år väcktes ånyo tvenne motioner i ämnet. Lagutskottet tillstyrkte då motionerna, men dessa afslogos då i båda kamrarna, hufvudsakligen till följd af den dåvarande justitieministerns afstyrkande yttrande. År 1871 väcktes ånyo en motion i samma syfte, men den kom besynnerligt nog icke längre än till lagutskottet, i hvars arkiv den spårlöst försvann. Sedan dess har, mig veterligt, ingen motion i ämnet väckts. Mer än 20 år äro emellertid nu förflutna, hvarunder det allmänna omdömet hunnit stadga sig om det okristliga och olämpliga i dödsstraffets bibehållande. Under de sist förflutna åren har det åtskilliga gånger tillämpats och skall nu snart åter tillämpas. Men hvarje gång sådant skall ega rum, gifver sig oviljan till känna mot detta officiella mord.

Man kan icke, såsom mig synes, försvara ett sådant tillvägagående hvarken från *kristendomens* synpunkt, från *nödvärnsprincipens* synpunkt eller från det *afskräckande exemplet*s synpunkt.

Kristendomen tillåter icke någon jordisk magt att taga en annans lif. Det är endast Gud, som är herre öfver lif och död. Öfverheten skall med rättvisans svärd skipa rätt och rättvisa bland människorna. Men den rätten att taga en annans lif har den icke. Man skall icke kunna uppvisa ett enda exegetiskt hållbart bevis derpå ur vårt nya testamente. Den innersta nerven i nya testamentets lagstiftning är dessutom kärleken, som söker den fallnes upprättelse, men icke den fallnes förpassande utom området för förbättring.

Hvad åter nödvärnsprincipen angår, så har den alls ingen betydelse, sedan fängelsesystemet blifvit så ordnadt, att man kan på det fullkomligaste oskadliggöra en brottsling, som är vådlig för samhället.

Och hvad slutligen det afskräckande exemplet angår, så har erfarenheten visat, att mordens antal alls icke minskats under tider, då dödsstraffet ofta och till allmän beskådning tillämpats. Tvärtom. Vår egen och andra länders historia bär derpå mångfaldiga bevis. Justitierådet Olivecrona anför i sin bok om dödsstraffet såsom bevis på, i huru ringa mån detta straff verkar afskräckande, att en pastor Roberts i Bryssel uppgifvit att af 167 till döden dömda personer, som han beredt, 161 förklarar att de åsett af-rättningar.

Lifligt öfvertygad om, att tiden nu är inne för en förändring i vår strafflag i ofvan angifna syfte, vågar jag härmed i ödmjukhet föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t, med uttalande af den åsigt, att dödsstraffet bör såsom straffart borttagas ur nu gällande strafflag, anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och till en blifvande riksdag framlägga förslag till de ändringar i strafflagen, som till följd af dödsstraffets afskaffande blifva erforderliga.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 28 januari 1893.

E. J. Ekman.

I förestående motions syfte instämma:

<i>Emil Hammarlund.</i>	<i>Anton Hahn.</i>	<i>J. Bromée.</i>
<i>J. P. Jansson.</i>	<i>N. Nilsson</i> i Vrångebol.	<i>Adolf Aulin.</i>
<i>J. Nordin.</i>	<i>J. Persson.</i>	<i>S. J. Kardell.</i>
<i>J. A. Fjällbäck.</i>	<i>Fridtjuv Berg.</i>	<i>Olof Olsson.</i>
<i>J. Mankell.</i>	<i>Magnus Höjer.</i>	<i>V. Vahlin.</i>
<i>E. Norman.</i>	<i>D. Persson.</i>	<i>Joh. Johansson</i> i Stockholm.
	<i>John Olsson.</i>	

N:o 158.

Af herr **M. Dahn**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till bankväsendets omorganisation.

Det har länge varit ett önskningsmål, att vårt bankväsende borde omorganiseras så, att riksbanken blefve ett verkligt centrum för detsamma och öfvertog hela sedelutgifningsrätten; men de enskilda sedelbankerna, hvilkas storartade och i allmänhet gagnande verksamhet man ej må förneka, hafva egt så starka försänkningar i de inflytelserika samhällslagren, att man ej hittills kunnat komma till någon uppgörelse om samarbete eller fördelning af bankverksamheten mellan dem och riksbanken. Tydligt är, att de enskilda bankerna med de djupa rötter, de hafva i vår national-ekonomiska utveckling och de insatser, de dagligen göra i densamma, ej